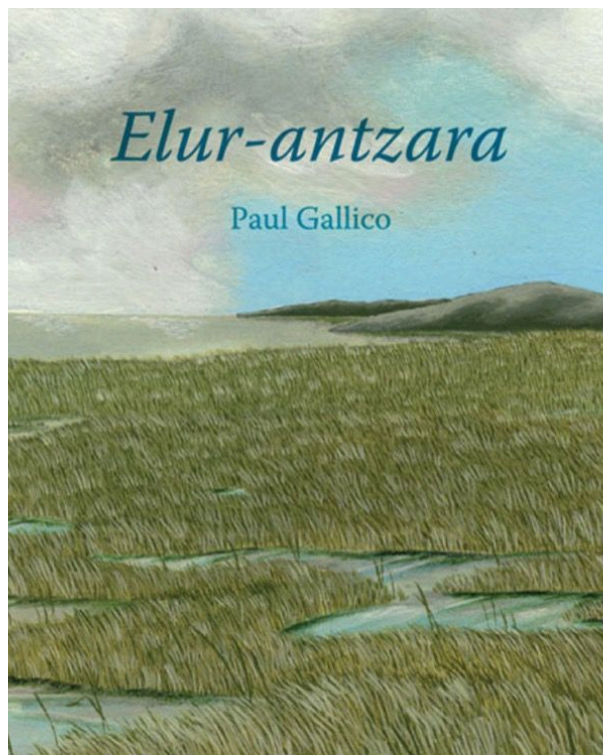

Kontatu, kontatu

Booktegi webguneko Paul Gallico idazlearen *Elur-antzara* liburuari buruzko booktrailerra ikusiko dugu. Horrela jakingo dugu zein den liburuak kontatzen duen istorioaren abiapuntua.

Sekuentzia honetan, hau egin dezakezu:

- Testuak ulertzeko zer egiten dugun hausnartu.
- Ulermen-galderei erantzun eta lexikoaren esanahiari buruzko hipotesiak egin.
- Deskribapenak eta iraganeko kontaketak nola egiten diren aztertu.
- Iraganeko kontaketa bat idatzi.

Booktegi

Ikusi aurretik

1. Ulertzeko

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Markatu X batez zer egiten duzun, eta erantzun galderari.

Testu bat irakurtzean...

1. Hitz guztiak ulertu nahi ditut; horretarako, eta ulertzen ez dudan hitzaren esanahia hiztegian bilatzen dut. ☐
2. Lehenengo, paragrafo bakoitzaren ideia orokorra ulertzen saiatzen naiz, baita gako-hitzak ere, nahiz eta hitz guztiak ulertu ez. ☐
3. Hitz ezezagunen esanahia testuinguruari erreparatuta asmatzen saiatzen naiz. ☐
4. Hitz ezezagunen esanahia asmatzeko, hitzaren forma aztertzen dut: ea atzizkirik edo aurrizkirik duen, edo hitzaren zati bat ezagutzen dudana. ☐
5. Hitzen bat ulertzen ez badut, aurrera jarraitzen dut eta gainerakoa ulertzen ahalegintzen naiz. ☐
6. Hitzen bat ulertzen ez badut, saiatzen naiz ezagutzen dudana besteren baten antza duen aztertzen, esanahia asmatzeko. ☐

Orduan, zure ustez, zer da beharrezkoa testuak ondo ulertzeko?

Testuari buruzko ulermen-galderak erantzundakoan, komentatu hemen jasotakoa talde handian, eta atera ondorioa.

BAKARKA

Ikusi bitartean

2. Elur-antzara

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Ikusi bideoa, eta erantzun galderei.

Elur-antzara

Booktegi

1. Nolakoa da Lokazti Handiaren ingurunea?

- a) Mendi garaiz eta lakuz osatutako tokia da.
- b) Itsasoaren urek estalitako lur-inguru zabala da.
- c) Herri txiki baten ondoko zelai zaindua da.

2. Zer kontraste nagusi agertzen da gizonaren deskribapenean?

- a) Zaharra da, baina indartsua.
- b) Itxura gogorra du, baina barrutik sentikorra da.
- c) Basatia da, baina leiala.

3. Zergatik darama neskak animalia bat besoetan?

- a) Saldu nahi duelako.
- b) Etxean hazteko hartu duelako.
- c) Zaintzeko eta sendatzeko.

4. Zer gertatu da bat-batean?

- a) Fritha konturatu da Philipek betiko alde egingo duela.
- b) Gizona arazo pertsonal bat konpontzera doa.
- c) Gizonak alde egin behar izan duela.

Erantzun zuzenak 7. orrialdean daude. Komentatu talde handian 1. jardueran jasotakoa, eta atera ondorioa.

TALDEAN

3. Hipotesiak

Elkartu hiruko taldeetan, irakurri azalpena, eta eman hitzen definizioa. Ez badakizue, egin hipotesiak eta adierazi hiru estrategietatik zein erabili duzuen horretarako. Behar baduzue, erabili transkripzioa.

Hitz baten esanahia ulertu ez baina asmatzen saiatzeko, besteak beste honako estrategia hauek erabili ohi dira:

- a. **Testuingurua** erabili, esanahia asmatzeko.
- b. **Hitzaren forma** aztertu, ikusteko ea baduen ezaguna zaigun atzizkirik, aurrizkirik edo hitz-zatirik.
- c. **Alderatu hitz berria lehendik ezaguna** zaigun beste hitzen batekin.

Hitza**Esanahi posiblea****Estrategia**

- **Elur-antzara**
- **Lokazti** Handia
- Leku **basatia**
- Erdi **murgildutako**
zelaia
- **Itsasargia**
- **Zama**
- **Hegaldatu**
- **Zeruari so**
- **Etena egin**
- **Zakartu**

Hitzen definizioak edo esanahiak 8. orrialdean dituzue, hiztegi lagungarriaren atalean.

Ikusi ondoren

TALDEAN

4. Deskribapenak

Elkartu hiruko taldeetan; aztertu testuko deskribapenak, eta erantzun galderei.

Lokazti Handia Essex konderriko kostaldean dago. Ingalaterrako azken leku basatietako bat da; lurralde baxua da, oso eremu zabala.

(...)

Neska garaia, liraina, airea bezain librea eta ederra zen. Gizona, aldiz, iluna, groteskoa, bizarduna eta buruhandia.

Booktegi

1. Zuen ustez, deskribapenak nola egiten dira?

- a) Adjektiboak erabilia.
- b) Konparazioak eginda.
- c) Biak erabilia.

2. Erreparatu testuari, eta bila ezazue goiko testuan hiru aukera horietarako adibide bana, posible bada.

3. Markatu, zuen ustez, zer adierazten den deskribapenak egiteko:

Tokiaren/pertsonaren kokapena ☐

Tokiaren/pertsonaren nolakotasuna ☐

Koloreak ☐

Formak ☐

Neurriak ☐

Izaerari dagozkion ezaugarriak ☐

Sentimenduak ☐

Sentsazioak ☐

Iritziak ☐

Argudioak ☐

Proposamenak ☐

Erantzun zuzenak 7. orrialdean daude

TALDEAN

5. Kontaketa egiteko

Elkartu hiruko taldeetan; aztertu transkripzioa, eta bereizi batetik gertaerak eta bestetik egoerak edo deskribapenak.

Gertaerak

- Azaroko arratsalde batean, Rhayader Lokazti Handira etorri eta hiru urtera, neska bat itsasargira hurbildu zen itsas hesitik.

Egoerak

- Lokazti Handia Essex konderriko kostaldean dago. Ingalaterrako azken leku basatietako bat da; lurralde baxua da, oso eremu zabala.

- Azpimarratu zutabe batean zein bestean dauden aditzak. Berdinak al dira? Zer alde dago haien artean? Zer adierazteko erabiltzen dira batzuk eta besteak?
- Kontaketa on batek zer behar du: egoerak eta deskribapenak azaltzea?, gertaerak?, ala biak? Arrazoitu erantzuna.

Erantzun zuzenak 7.-8. orrialdeetan daude.

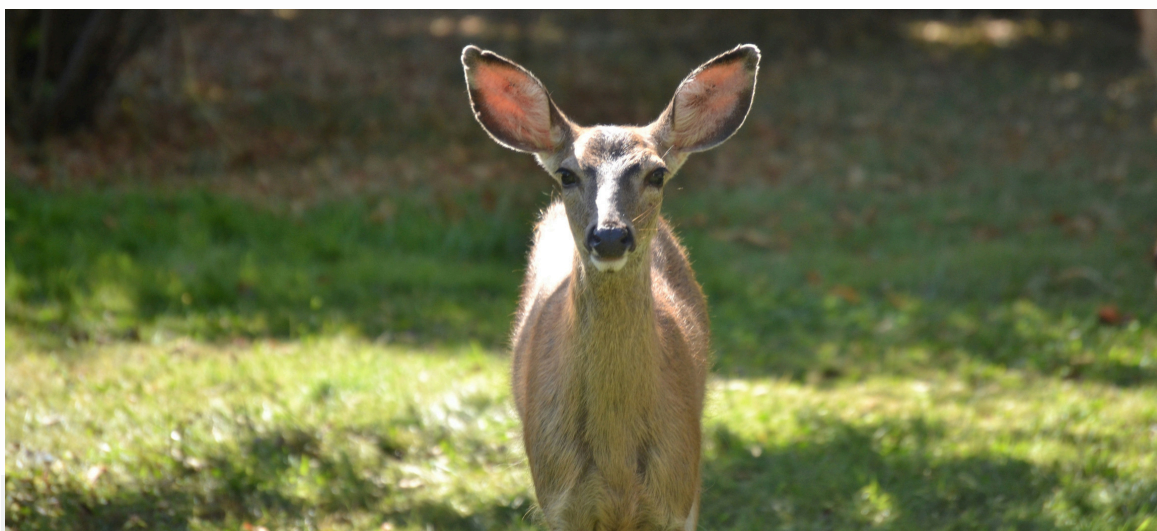

BAKARKA

6. Bat-batean

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Irakurri ondo testuingurua eta idatzi iraganeko kontaketa. Saiatu deskribapenak/egoerak eta gertaerak tartekatzen, eta aditza zuzen erabiltzen.

Bat-batean...

kathyrin-tripp-tmKDhhHnErU-unsplash

Testuingurua

Natura menderaezina da, eta tarteka ustekabeak gertatzen dira. Izan ere, denok bizi izan dugu noizbait espero ez genuen zerbait gertatzea naturan geundela: galerna bat, izurdeak ikustea, basurde batekin topo egitea, bildots edo moxal bat jaiotzen ikustea... Hautatu halako egoera bat, deskribatu ingurua / egoera eta kontatu zer gertatu zitzaizun.

Idatzi 100 hitz inguruko kontaketa laburra euskaltegiko blogean argitatatzeko eta azaldu honakoak:

1. Egoera / deskribapena

- Noiz eta non gertatu zen
- Nor zegoen zurekin
- Giroa edo egoera nolakoa zen
- ...

2. Gertaera (zer gertatu zen)

- Zer gertatu zen
- Zer ikusi / bizi izan zenuen
- Zergatik izan zen berezia.
- ...

Erabil ditzakezu honelakoak:

- Egun batean, ... nengoen...
- XXXX-en nengoen...
- Bat-batean, ... gertatu zen...
- Azkenean, ... eta XXXX sentitu nintzen.

Feedbacka irakasleak emango dizu. Ondoren, ikaskideei kontatu pasadizoa.

ERANTZUNAK

2. Elur-antzara

1- b; 2- b; 3- c; 4- c

4. Deskribapenak

1. Zuen ustez, deskribapenak nola egiten dira? c

2. Erreparatu testuari, eta bila ezazu goiko testuan hiru aukera horietarako adibide bana, posible bada.

a) adjektiboak erabilia: garaia, liraina, iluna, groteskoa...

b) airea bezain librea.

3. Markatu, zuen ustez, zer adierazten den deskribapenak egiteko:

Tokiaren/pertsonaren kokapena, tokiaren/pertsonaren nolakotasuna, koloreak, formak, neurriak, izaerari dagozkion ezaugarriak, sentimenduak eta sentsazioak.

5. Kontaketa egiteko

Gertaerak

- ... baita pixkanaka-pixkanaka hura ezagutu zuen neska bati buruzkoa ere.
- Azaroko arratsalde batean, Rhayader Lokazti Handira etorri eta hiru urtera, neska bat itsasargira hurbildu zen itsas hesitik.
- Zama zekarren besoetan. Gizonak esan zion: "A, tiro egin diote, gaixoa! Hanka apurtua dauka, baita hegoen amaierako lumak ere". Baina ez dago larri. Begira, azken lumak moztuko dizkiogu; horrela, benda jarri ahal izango diogu. Udaberrian, lumak haziko zaizkio berrirori, eta hegaldatu ahal izango da".
- 1940ko udaberrian, hegaztiekin garaia baino lehen migratu zuten Lokazti Handitik
- Azken antzara moko labur eta branta musu zuri libreak itxituratik ateratzen ikusi zituzten.
- Bat-batean, Fritha asaldatu eta elur-antzarak ahaztu zen: "Philip, bazoaz?". Rhayaderrek etena egin zuen agurtzeko. Neskak inoiz ikusi ez zuen zerbait igarri zion aurpegian: distira eta begirada berezia. "Fritha, pozten naiz etorri zarelako. Bai, joan egin behar dut".
- Ohikoa zuen ahots atsegina barruan eta isilean gordetzen zituen gauzek zakartu zuten.

Egoerak

- Lokazti Handia Essex konderriko kostaldean dago. Ingalaterrako azken leku basatietako bat da; lurralde baxua da, oso eremu zabala.
- Gatzaga handiek, lokatz-lautadek eta itsasaldiek sortzen dituzten putzuetaraino heldzen dira hango belarrak, ihiak eta erdi murgildutako zelaiak. Handik gertu, itsaso geldiezina dago.
- Gizon bakarti bat bizi zen. Gizon makurra zen, baina haren bihotzak izugarri maite zuen basatia eta ehizak harrapatutakoa zen oro. Itxuraz itsusia zen, baina edertasun handia sortzen zuen. Gure istorioa gizon horri buruzkoa da,
- Mundua sutan zegoen. Bonbaketarien burrunbek eta marruek, leherketa danbadatsuek, hegaztiak beldurtzen zituzten. Maiatzaren leian, Fritha eta Rhayader itsas hesian zeuden, elkarren ondoan.
- Neska garaia, liraina, airea bezain librea eta ederra zen. Gizona, aldiz, iluna, groteskoa, bizarduna eta buruhandia. Zeruari so zegoen. Haren begi ilun distiratsuak antzarek beren hegaldian sortzen zuten formari begira zeuden.

1. Azpimarratu zutabe batean zein bestean dauden aditzak. Berdinak al dira? Zer alde dago haien artean? Zer adierazteko erabiltzen dira batzuk eta besteak?

Ez, ez dira. Gertaeren zutabearen dauden aditzek aspektu burutua dute. Horrek esan nahi du aditz horiek adierazten dutela ekintza horiek bukatuta daudela. Egoera edo deskribapenak jasotzen dituzten zutabeko aditzek, ostera aspektuz puntukariak edo ez burutuak dira. Horrek esan nahi du adierazten dituzten ekintzak hasi bai baina ez direla bukatu.

2. Kontaketa on batek zer behar du: egoerak eta deskribapenak azaltzea?, gertaerak?, ala biak? Arrazoitu erantzuna.

Kontaketa on batek bietatik egotea behar du, tartekatzea; bestela, aspergarriegia gertatzen da.

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Elur-antzara. Tundran hazten den hegazia (*Anser caeruleus*).

Lokazti Handia. Lokatz asko dagoen eremua. Kasu honetan, toponimo gisa erabili da.

Leku basatietako bat. Gizartetik kanpo dagoen lekua.

Erdi murgildutako zelaiak. Zati bat uraren azpian duten zelaiak.

Itsasargira hurbildu. Kostaldeko dorre argitsua, nabigatzaileei laguntzekoa. Hara hurbildu.

Zama zekarren. Pisua zekarren.

Hegaldatu ahal izango da. Hegan egin ahal izango du.

Garaia baino lehen. Normalean baino lehenago.

Itsas hesian zeuden. Itsas hesia itsasotik babesteko dike bat da. Dikean zeuden.

Moko labur. Hegaztien aho gogor laburra.

Branta musu zuria. Hegazti anatidoa.

Zeruari so zegoen. Zerura begira zegoen.

Etena egin zuen. Gelditu egin zen.

Zakartu zuten. Zakar bihurtu zuten, ez gozoa.

TRANSKRIPZIOA

Lokazti Handia Essex konderriko kostaldean dago. Ingalaterrako azken leku basatietako bat da; lurralde baxua da, oso eremu zabala. Gatzaga handiek, lokatz-lautadek eta itsasaldiek sortzen dituzten putzuetaraino heltzen dira hango belarrak, ihiak eta erdi murgildutako zelaiak. Handik gertu, itsaso geldiezina dago.

Gizon bakarti bat bizi zen. Gizon makurra zen, baina haren bihotzak izugarri maite zuen basatia eta ehizak harrapatutakoa zen oro. Itxuraz itsusia zen, baina edertasun handia sortzen zuen. Gure istorioa gizon horri buruzkoa da, baita pixkanaka-pixkanaka hura ezagutu zuen neska bati buruzkoa ere.

Azaroko arratsalde batean, Rhayader Lokazti Handira etorri eta hiru urtera, neska bat itsasargira hurbildu zen itsas hesitik. Zama zekarren besoetan. Gizonak esan zion: “A, tiro egin diote, gaixoa! Hanka apurtua dauka, baita hegoen amaierako lumak ere. Baina ez dago larri. Begira, azken lumak moztuko dizkiogu; horrela, benda jarri ahal izango diogu. Udaberrian, lumak haziko zaizkio berriro, eta hegaldatu ahal izango da”.

1940ko udaberrian, hegaztiekin garaia baino lehen migratu zuten Lokazti Handitik. Mundua sutan zegoen. Bonbaketarien burrunbek eta marruek, leherketa danbadatsuek, hegaztiak beldurtzen zituzten. Maiatzaren leian, Fritha eta Rhayader itsas hesian zeuden, elkarren ondoan. Azken antzara moko labur eta branta musu zuri libreak itxituratik ateratzen ikusi zituzten. Neska garaia, liraina, airea bezain librea eta ederra zen. Gizona, aldiz, iluna, groteskoa, bizarduna eta buruhandia. Zeruari so zegoen. Haren begi ilun distiratsuak antzarekin beren hegaldian sortzen zuten formari begira zeuden.

Bat-batean, Fritha asaldatu eta elur-antzarak ahaztu zen: “Philip, bazoaz?”. Rhayaderrek etena egin zuen agurtzeko. Neskak inoiz ikusi ez zuen zerbait igarri zion aurpegian: distira eta begirada berezia. “Fritha, pozten naiz etorri zarelako. Bai, joan egin behar dut. Bidaia laburra izango da, itzuliko naiz”. Ohikoa zuen ahots atsegina barruan eta isilean gordetzen zituen gauzek zakartu zuten.